

Vergaderjaar 2021–2022

35 975 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2021 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2021 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,

A. Slob

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

In deze Tweede Suppletoire Begroting van het Ministerie van OCW zijn de effecten van besluiten van het Kabinet over de Najaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet moet dan ook in samenhang worden gezien met de Najaarsnota.

Allereerst is de begrotingsstaat voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten van de begroting van het Ministerie van OCW opgenomen. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële wijzigingen die op (beleids)artikelniveau worden voorgesteld in de begroting voor het jaar 2021. De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media is verantwoordelijk voor Artikel 1 (Primair onderwijs), Artikel 3 (Voortgezet onderwijs), Artikel 9 (Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid) en Artikel 15 (Media). De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is verantwoordelijk voor de overige artikelen. De verdeling van de beleidsterreinen is vastgelegd in de portefeuillevindeling van [Kabinet Rutte III](#).

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemeen deel bevat een overzicht van de belangrijkste suppletoire mutaties op de OCW-begroting (paragraaf 2.1) en een overzicht van de coronamaatregelen (paragraaf 2.2). Vervolgens wordt per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Tabel 1 Ondergrenzen conform Rijksbegrotingsvoorschriften

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1.000	5	10
=> 1.000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien er sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties, wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat er verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden (zoals het aangaan van garantieverplichtingen in het kader van schatkistbankieren) of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

Met het oog op het budgetrecht worden uitvoeringsmutaties zoveel mogelijk in de Tweede Suppletoire Begroting verwerkt. Er doen zich in de laatste maanden van het jaar echter ook nog mutaties voor, bijvoorbeeld in de (garantie)verplichtingen. De Tweede Kamer wordt hierover in een aparte brief geïnformeerd en de mutaties worden bij Slotwet verwerkt.

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 2021		46.223,3
Stand 1^e suppletoire begroting 2021		48.974,7
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1) Mee- en tegenvallers	diverse	- 38,9
2) Covid-19 ongeplaceerde (culturele) activiteiten	14	16,5
3) Actualisatie steunpakketten covid-19	diverse	- 82,3
4) LPO bijstelling	diverse	47,2
5) Overlopende verplichtingen	diverse	- 49,6
6) Kasschuif	diverse	1.044,0
7) Niet-plafondrelevante mutaties	11	- 185,0
8) Desalderingen	1,4,14,95	14,7
9) Overige mutaties	diverse	4,5
Stand 2^e suppletoire begroting 2021		49.745,7

Toelichting

- Er is per saldo een meevaller op de OCW-begroting van € 38,9 miljoen. Hieronder worden enkele meevallers toegelicht:
  - In het voortgezet onderwijs is de totale meevaller € 14,0 miljoen. Dit komt voornamelijk doordat de bekostiging van het voortgezet onderwijs € 9,8 miljoen lager uitvalt.
  - Er is sprake van een meevaller van € 8,9 miljoen in het primair onderwijs. Dit bedrag bestaat uit allerlei kleine meevallers, onder andere niet-uitgekeerde LPO en een meevaller op de schoolleidersbeurs.
  - In het hoger onderwijs is een totale meevaller te zien van € 3,0 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een meevaller op de regeling vraagfinanciering.
- Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld vanwege corona maatregelen voor ongeplaceerde evenementen. Daarnaast geldt er een maximale capaciteit van 1250 bezoekers per ruimte. Om instellingen die te maken hebben met deze beperkende maatregelen tegemoet te komen, wordt de suppletierегeling bij het Fonds Podiumkunsten uitgebreid naar een vergoeding van maximaal 55% van de kaarten van de totale reguliere capaciteit en opengesteld voor voorstellingen met een zitplaats. Sommige instellingen zullen ook aanspraak kunnen maken op de TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten). Voor deze maatregel stelt het kabinet aanvullend € 16,5 miljoen beschikbaar voor een periode van 3 weken.
- Gedurende het jaar 2021 zijn als gevolg van de uitbraak van het coronavirus extra middelen toegevoegd aan de OCW-begroting voor onder andere 2021. Veel van deze regelingen zijn vanwege de urgentie ruim geraamd. Ondertussen is duidelijk geworden dat een deel van deze middelen niet benodigd is. Onder andere de middelen voor de Inhaal- en Ondersteuningsprogramma's zijn niet volledig besteed: deze zomer bleek dat circa € 72,0 miljoen van het budget voor het eerste half jaar niet besteed werd, vanwege minder aanvragen. Deze middelen zijn ingezet ter dekking van de Nationaal Programma Onderwijs maatregel ter verlenging van de ov-kaart, conform amendement van lid Weyenberg c.s., in de jaren 2023 t/m 2027. In het najaar bleek € 4,1 miljoen op het budget van de regeling Inhaal- en ondersteuningsprogramma's voor

de tweede helft van 2021 onbested te blijven. Binnen het Nationaal Programma Onderwijs vindt een tegenvaller op de examenregelingen van € 4,1 miljoen plaats. Deze tegenvaller dient bij 2^e Suppletoire Begroting verwerkt te worden om de komende maanden alle benodigde uitgaven voor de examenregelingen te doen. De 2e Suppletoire Begroting bevat verder geen mutaties op budgetten voor het Nationaal Programma Onderwijs.

Een deel van de maatregelen uit het Nationaal Programma Onderwijs lopen nog tot het einde van 2021, en de uitputting daarvan is nog onzeker. Aan het einde van het jaar wordt de Tweede Kamer in de veegbrief op hoofdlijnen geïnformeerd over het beeld van de uitputting van het Nationaal Programma Onderwijs op dat moment. In de slotwet wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de definitieve realisatie in 2021. Conform afspraak van het kabinet met de Tweede Kamer vloeien de niet bestede middelen voor coronamaatregelen weer terug naar de staatskas.

- Er is incidentele loonruimte in 2021 voor zowel onderwijs cao's als de cao Rijk beschikbaar gekomen. Het betreft 0,16 % extra bovenop de al uitgekeerde loon- en prijsbijstelling. Dit komt neer op € 47,2 miljoen. Voor po en vo geldt dat de middelen (€ 29,2 miljoen) pas in 2022 tot uitbetaling komen, waardoor dit bedrag ook terugkomt bij de overlopende verplichtingen.
- Op diverse artikelen zijn er verplichtingen die niet meer in 2021 tot uitgaven zullen leiden maar wel in 2022. Deze gaan mee naar volgend jaar als overlopende verplichting. Het gaat hier in totaal om € 49,6 miljoen. Dit saldo bevat een overlopende verplichting van de incidentele loonruimte van € 29,2 miljoen. Deze middelen komen pas in 2022 tot uitbetaling. Andere voorbeelden van overlopende verplichtingen zijn onderwijshuisvesting Caribisch Nederland en enkele overlopende verplichtingen op artikel 95 (Apparaatskosten) in verband met vertragingen door corona.
- Op de begroting worden diverse meerjarige kasschuiven doorgevoerd, om de budgetten in overeenstemming te brengen met het verwachte bestedingsritme. Zo is er besloten tot een kasschuif van € 1.050,0 miljoen op het budget van de reisvoorziening van de openbaarvervoersbedrijven op artikel 11 (Studiefinanciering). Deze kasschuif van jaar 2022 naar 2021 wordt vaker verwerkt omdat dit in het verleden behulpzaam kon zijn om het kasritme van de staat te optimaliseren. Dit jaar wordt opnieuw een kasschuif uitgevoerd, op verzoek van de ov-bedrijven en om het kasritme te optimaliseren.
- De niet-plafondrelevante mutaties hebben betrekking op de studiefinanciering. Dit betreft voornamelijk de rentedragende leningen en het collegiekrediet dat naar beneden is bijgesteld op basis van de actuele realisatiecijfers van dit jaar.
- De desalderingen hebben betrekking op de uitgaven en ontvangsten. De grootste desaldering binnen dit bedrag betreft de terugstorting aan het Participatiefonds van de terugvordering bij scholen als gevolg van onterechte declaraties van wachtgeldkosten.
- Onder de overige mutaties vallen verschillende kleine extensiveringen en overboekingen met andere departementen. De grootste overboeking betreft een overboeking van € 7,9 miljoen naar J&V vanwege een dalend aantal plaatsingen in justitiële jeugdinrichtingen. Het teveel ontvangen voorschot wordt door het ministerie van OCW terugbetaald aan DJI. De grootste overboekingen zijn ook toegelicht bij de diverse artikelen.

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2021 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnr.	Ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 2021		1.533,5
Stand 1^e suppletoire begroting 2021		1.566,0
Belangrijkste suppletoire mutaties:		
1)Meevaller covid-19 Steunfonds voor de Journalistiek	15	7,3
2)Diverse meevallers	6, 7, 16, 95	2,5
3)Tegenvaller rente studiefinanciering	11	- 5,0
4)Niet-plafondrelevante meevaller	11	40,0
5)Desalderingen	1,4,14,95	14,7
Stand 2^e suppletoire begroting 2021		1.625,5

Toelichting

- Gedurende het jaar 2021 zijn als gevolg van de uitbraak van het coronavirus extra middelen toegevoegd aan de OCW-begroting voor onder andere 2021. Vanuit het Steunfonds voor de Journalistiek is € 7,3 miljoen teruggestort door DPG Media en Mediahuis op de OCW begroting.
- Er vinden diverse meevallers plaats van in totaal € 2,5 miljoen.
- De ontvangen rente wordt met € 5,0 miljoen naar beneden bijgesteld. Uit de reeds bekende realisatie van DUO blijkt dat de renteontvangsten lager zijn dan geraamd. Deze tegenvaller komt conform de begrotingsregels ten laste van het generaal beeld.
- Bij studiefinanciering zijn de niet-plafondrelevante ontvangsten op de terugontvangen hoofdsom met € 40,0 miljoen naar boven bijgesteld. Uit de realisatiegegevens van DUO blijkt dat er een hoger bedrag is terugbetaald aan leningen.
- De desalderingen hebben betrekking op de uitgaven en ontvangsten. De grootste desaldering binnen dit bedrag betreft de terugstorting aan het Participatiefonds van de terugvordering bij scholen als gevolg van onterechte declaraties van wachtgeldkosten.

2.2 Overzicht Coronamaatregelen

Tabel 4 Coronamaatregelen op de OCW-begroting (bedragen x € 1 miljoen)

Art.	Omschrijving maatregel	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Vindplaats
14	Eerste cultuurpakket	300.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 32820 , nr. 353)
15	Programmering landelijke publieke omroep	19.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 35420 , nr. 43)
14	Ondersteuning vrije theaterproducenten	40.000	0	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35420 , nr. 193)
15	Tijdelijk Steunfonds Lokale Informatievoorziening	18.509	5.247	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35716 , nr. 2)
14	Tweede cultuurpakket	0	248.406	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 32820 , nr. 400)
14	Extra steun voor de culturele en creatieve sector	0	24.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35735 , nr. 2)
14	Opschalen initiatieven voor kunst en cultuur voor kwetsbare groepen	0	10.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35776 , nr. 2)
14	Vierde steunpakket cultuur	0	69.990	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35850 VIII, nr. 2)
14	Boekenvak	0	20.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35877 , nr.2)
14	Ongeplaceerde evenementen cultuur	0	49.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2021/22, 35420 , nr. 406)

Art.	Omschrijving maatregel	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Vindplaats
1,3,4	Ondersteuningsmaatregelen onderwijs	333.730	186.270	11.000	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2019/20, 35300 VIII, nr. 184)
1,3,4	Extra hulp voor de klas	0	209.050	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 123)
4	Aanpak van de jeugdwerkloosheid	4.000	39.048	11.482	110	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35682, nr. 2),
6, 7	Coronabanen in het hoger onderwijs ¹	0	15.201	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35682, nr. 2)
1	Extra apparaten voor onderwijs op afstand po en vo	0	15.000	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35696, nr. 1)
1,3,4,6,7	Sneltesten	0	206.669	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35739, nr. 2), (Kamerstukken II 2020/21, 35806, nr. 2)
3	Examens vo	0	48.736	0	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35739, nr. 2)
diverse	NPO maatregelen ²	0	3.168.772	3.652.790	984.623	40.000	40.000	40.000 ³	(Kamerstukken II 2020/21, 35570 VIII, nr. 185)
4	Projectskills en scholingsmogelijkheden	0	996	333	0	0	0	0	(Kamerstukken II 2020/21, 35850 VIII, nr. 2)
	Totaal	715.239	4.316.385	3.675.605	984.733	40.000	40.000	40.000	

1 Hiervoor werd initieel € 20,0 miljoen overgemaakt. Uiteindelijk is € 15,2 miljoen uitgeput.

2 Zowel voor po, vo als mbo geldt dat niet het volledige bedrag is uitgegeven op de inhaal- en ondersteuningsprogramma's. Totaal is er € 76,1 miljoen teruggestort naar het Ministerie van Financiën. Daarnaast is dit budget opgehoogd met € 4,1 miljoen vanwege een tegenvaller op de examenregelingen.

3 In 2027 gaat het om een bedrag van € 25,0 miljoen.

3 De beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 1 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	12.586.750	14.941.304	- 132.568	- 82.650	14.726.086
Uitgaven	12.556.750	13.522.341	- 41.354	- 25.330	13.455.657
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	99,7%		99,9%		99,9%
Bekostiging	11.484.994	12.383.219	10.855	- 12.226	12.381.848
Bekostiging po-instellingen	11.176.268	11.448.528	2.265	- 7.868	11.442.925
Bekostiging Caribisch Nederland	19.991	23.953	0	- 264	23.689
Prestatiebox	178.716	197.209	- 2.963	0	194.246
Aanvullende bekostiging	80.019	75.236	1.331	- 3.203	73.364
Aanpak lerarentekort G5	30.000	30.696	0	0	30.696
Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs	0	607.597	10.222	- 891	616.928
Subsidies (regelingen)	449.569	452.336	- 47.888	- 11.268	393.180
Onderwijsvoorziening Jonggehandicapten	23.200	23.723	0	0	23.723
Nederlands onderwijs buitenland	12.600	13.319	0	- 1.530	11.789
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	13.130	13.879	0	- 450	13.429
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	126.700	126.700	- 46.340	- 4.064	76.296
Extra hulp voor de klas	204.000	204.000	0	0	204.000
Overige subsidies	69.939	70.715	- 1.548	- 5.224	63.943
Opdrachten	54.960	56.669	- 3.465	39	53.243
Opdrachten	23.560	25.269	- 3.465	39	21.843
Sneltesten	31.400	31.400	0	0	31.400
Bijdrage aan agentschappen	30.895	37.547	- 850	1.202	37.899
Dienst Uitvoering Onderwijs	30.895	37.547	- 850	1.202	37.899
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	7.731	7.372	- 112	8.073	15.333
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	5.228	4.814	- 112	8.073	12.775
UWV	2.503	2.558	0	0	2.558
Bijdrage aan medeoverheden	528.601	585.198	106	- 11.150	574.154
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	508.909	520.452	261	0	520.713
Caribisch Nederland	19.692	17.908	- 155	- 11.150	6.603
Scholenprogramma Groningen	0	3.000	0	0	3.000
Nationaal Programma Onderwijs	0	43.838	0	0	43.838

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Bijdrage aan medeoverheden	0	0	0	0	0
Brede scholen	0	0	0	0	0
BES(t)4kids	0	0	0	0	0
Ontvangsten	15.961	28.861	0	8.073	36.934

Tabel 6 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	12.586.750	14.941.304	- 132.568	- 82.650	14.726.086
waarvan garantieplichtingen	0	573	2.474	1.680	4.727
waarvan overig	12.586.750	14.940.731	- 135.042	- 84.330	14.721.359

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 215,2 miljoen verlaagd.

Dit wordt met name veroorzaakt door technische boekingen binnen het verplichtingenbudget in 2021 en 2022 zodat het verplichtingenbudget in het juiste ritme staat. Bij het primair onderwijs wordt de personele bekostiging op schooljaar beschikt, waardoor in 2021 ook zeven maanden van 2022 in de verplichtingenstand moet worden opgenomen. Bij de loonbijstelling 2021 was per abuis 2022 geheel als verplichting op 2021 geboekt. Dit wordt gecorrigeerd door het verlagen van de verplichtingenstand in 2021 met € 59,0 miljoen. Voorts is voor het uitkeren van bekostiging voor de arbeidsmarkttoelage het verplichtingenbudget met € 83,5 miljoen verschoven van 2021 naar 2022. Niet alleen in 2021 maar ook in 2022 ontvangt een deel van de scholen beschikkingen voor respectievelijk de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023. Tot slot wordt de verlaging van het verplichtingenbudget veroorzaakt door een lagere verplichtingenrealisatie op de subsidieregeling inhaal en ondersteuningsprogramma's in het primair onderwijs van € 50,4 miljoen.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget wordt per saldo met € 1,4 miljoen verlaagd.

Er is incidentele loonruimte in 2021 voor zowel onderwijs CAO's als de CAO Rijk beschikbaar gekomen. Het betreft 0,16% extra bovenop de al uitgekeerde LPO. Op artikel 1 is ruim € 17,0 miljoen toegevoegd op de daarvoor bestemde budgetten. Omdat de middelen pas in 2022 tot

uitbetaling komen, zijn de middelen via een overlopende verplichting overgeheveld naar 2022 en daardoor niet zichtbaar in deze begroting over 2021.

Subsidies

Het budget wordt per saldo met € 59,2 miljoen verlaagd.

Het overgrote deel hiervan wordt veroorzaakt door onderuitputting op de inhaal en ondersteuningsprogramma's in het primair onderwijs (€ 50,4 miljoen). Deze budgettaire ruimte is met name ingezet ter dekking van de dekkingsopgave op de begrotingsartikelen 4, 6 en 7 voor de maatregelen uit het Nationaal Programma Onderwijs ter verlenging van de ov-kaart voor studenten, die vanaf 2023 t/m 2027 nog van dekking diende te worden voorzien.

3.2 Beleidsartikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 3 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	9.277.818	11.164.828	- 124.775	6.933	11.046.986
Uitgaven	9.341.636	10.247.000	- 27.863	- 6.655	10.212.482
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	99,9%	99,9%			100%
Bekostiging	8.805.893	9.656.049	- 9.170	3.599	9.650.478
Bekostiging vo-instellingen	8.658.684	8.807.717	6.253	3.646	8.817.616
Resultaatafhankelijke bekostiging vsv aan vo- instellingen	17.648	18.057	- 409	- 500	17.148
Bekostiging Caribisch Nederland	17.787	19.999	359	1.023	21.381
Prestatiebox	0	7.743	- 7.743	0	0
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	107.234	107.234	2.697	0	109.931
Aanvullende regelingen leerlingendaling ¹	4.540	4.645	- 105	0	4.540
Aanvullende bekostiging Nationaal Programma Onderwijs	0	690.654	- 10.222	- 570	679.862
Subsidies (regelingen)	306.964	304.319	- 9.081	- 11.486	283.752
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	19.540	19.966	1.392	- 118	21.240
Pilots lente- en zomerscholen vo	9.000	9.000	0	- 4.078	4.922
Nieuwe leerweg	12.000	9.263	- 275	0	8.988
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	94.000	94.000	- 24.129	0	69.871
Extra hulp voor de klas	112.000	112.000	0	0	112.000
Overige subsidies	60.424	60.090	13.931	- 7.290	66.731
Opdrachten	118.045	135.161	- 11.377	1.430	125.214

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
Opdrachten	19.495	36.611	- 11.377	1.319	26.553
Sneltesten	98.550	98.550	0	111	98.661
Bijdrage aan agentschappen	64.596	66.784	1.915	35	68.734
Dienst Uitvoering Onderwijs	64.596	66.784	1.915	35	68.734
Bijdragen aan ZBO's/ RWT's	45.858	56.374	- 150	- 233	55.991
ZBO: College voor Toetsen en Examens	4.680	12.311	- 51	257	12.517
SLOA: onderwijs ondersteunende instellingen PO/VO/BVE (incl. examens)	41.178	44.063	- 99	- 490	43.474
Bijdrage aan medeoverheden	0	28.027	0	0	28.027
Nationaal Programma Onderwijs	0	28.027	0	0	28.027
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	280	286	0	0	286
GRAZ (ECML) en PISA	280	286	0	0	286
Ontvangsten	7.391	7.391	0	0	7.391

1 Dit budget is in 2020 ook beschikbaar en maakt onderdeel uit van de regel: «bekostiging vo-instellingen»

Tabel 8 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletioire begroting	
Verplichtingen	9.277.818	11.164.828	- 124.775	6.933	11.046.986
waarvan garantieplichtingen	0	32.161	- 2.434	13.588	43.315
waarvan overig	9.277.818	11.132.667	- 122.341	- 6.655	11.003.671

In de kolom «Mutaties tweede suppletioire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletioire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 117,9 miljoen verlaagd. Voor het uitkeren van bekostiging voor de arbeidsmarkttoelage is het verplichtingenbudget met € 105,2 miljoen verschoven van 2021 naar 2022. Niet alleen in 2021 maar ook in 2022 ontvangt een deel van de scholen beschikkingen voor respectievelijk de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023. Daarnaast wordt de regeling brede brugklassen volledig in 2022 verplicht. Dit zorgt een verlaging van de verplichtingenstand in 2021 van € 21,0 miljoen.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget wordt per saldo met € 5,6 miljoen verlaagd.

Er is incidentele loonruimte in 2021 voor zowel onderwijs CAO's als de CAO Rijk beschikbaar gekomen. Het betreft 0,16% extra bovenop de al uitgekeerde LPO. Op artikel 3 is ruim € 12,1 miljoen toegevoegd op de daarvoor bestemde budgetten. Omdat de middelen pas in 2022 tot uitbetaling komen, zijn de middelen via een overlopende verplichting overgeheveld naar 2022 en daardoor niet zichtbaar in deze begroting over 2021.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 20,6 miljoen verlaagd. Dit wordt verklaard door onder meer een meevaller van € 24,1 miljoen op de regeling inhaal- en ondersteuningsprogramma's en een overlopende verplichting naar 2022 van € 4,0 miljoen op de regeling structureel voorkomen onnodig zittenblijven.

3.3 Beleidsartikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 9 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 4 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	5.244.409	5.664.778	14.312	- 52.589	5.626.501
Uitgaven	5.210.074	5.357.859	- 4.886	- 12.107	5.340.866
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	99,7%	99,7%			100%
Bekostiging	4.463.428	4.612.748	- 674	- 7.059	4.605.015
Bekostiging mbo- instellingen	3.804.096	3.947.217	454	- 3.298	3.944.373
Bekostiging Caribisch Nederland	9.763	10.042	- 359	- 3.165	6.518
Bekostiging vavo	67.365	69.383	0	0	69.383
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	247.215	247.214	1	0	247.215
Kwaliteitsafspraken resultaatafhankelijk budget	206.011	210.652	0	0	210.652
Regionaal Investeringsfonds	22.425	20.527	- 456	0	20.071
Salarismix Randstadregio's	51.503	52.664	0	0	52.664
Regionaal Programma	30.550	30.549	1	0	30.550
Begeleidingsgesprekken jeugdwerkloosheid	24.500	24.500	- 315	- 596	23.589
Subsidies (regelingen)	504.733	502.938	- 2.936	- 4.348	495.654
Praktijkleren	294.009	305.829	365	0	306.194
Leven Lang Ontwikkelen	10.590	7.116	- 200	- 887	6.029

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
Actieplan Laaggeletterdheid/Tel mee met Taal	21.360	21.337	- 850	- 966	19.521
Loopbaanoriëntatie	2.275	1.976	0	- 114	1.862
Vakwedstijden mbo	4.100	4.191	0	- 91	4.100
Inhaal- en ondersteuningsprogramma's	35.000	35.000	- 1.535	6	33.471
Extra hulp voor de klas	104.000	104.000	0	- 950	103.050
Sneltesten	6.900	3.900	0	0	3.900
Overige subsidies	26.499	19.589	- 716	- 1.346	17.527
Opdrachten	28.678	33.683	- 662	- 2.465	30.556
Opdrachten	9.378	14.383	- 662	- 2.354	11.367
Sneltesten	19.300	19.300	0	- 111	19.189
Bijdrage aan agentschappen	19.873	21.595	- 955	1.133	21.773
Dienst Uitvoering Onderwijs	16.393	19.023	- 1.015	1.260	19.268
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.480	2.572	60	- 127	2.505
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	70.537	61.832	341	- 591	61.582
College voor Toetsen en Examens	8.300	785	200	- 617	368
Wet SLOA	1.103	127	141	- 268	0
SBB	61.134	60.920	0	294	61.214
Bijdrage aan medeoverheden	122.825	125.063	0	1.223	126.286
RMC's	41.451	42.303	0	0	42.303
Educatie	62.174	63.560	0	0	63.560
Caribisch Nederland	0	0	0	1.223	1.223
Regionaal Programma	19.200	19.200	0	0	19.200
Ontvangsten	4.000	4.000	1.200	- 100	5.100

Tabel 10 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletioire begroting	
Verplichtingen	5.244.409	5.664.778	14.312	- 52.589	5.626.501
waarvan garantieplichtingen	0	- 5.171	6.395	- 15.509	- 14.285
waarvan overig	5.244.409	5.669.949	7.917	- 37.080	5.640.786

In de kolom «Mutaties tweede suppletioire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletioire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden per saldo met € 38,3 miljoen verlaagd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 21,3 miljoen) wordt met name veroorzaakt door bijstelling van de verplichtingenraming zonder kaseffecten 2021 als gevolg van aanpassingen (€ 25,0 miljoen).

Daarnaast zijn de garantieverplichtingen met € 9,1 miljoen afgenomen. Dit verschil wordt veroorzaakt door leningen en rekening-courant kredieten aan onderwijsinstellingen die in 2021 zijn aangegaan of vervallen en waar het Ministerie van OCW garant voor staat.

Ontvangsten

Door sterk teruglopende leerlingen- en studentenaantallen kwam de continuïteit van onderwijs bij Edudelta in het geding. Een toekomstbestendige oplossing werd gevonden in de overdracht van onderwijsactiviteiten aan verschillende instellingen uit de regio. Het Ministerie van OCW heeft circa € 2,5 miljoen aan transitiekosten betaald om een soepele overgang van leerlingen, studenten en docenten naar de scholen in de regio te faciliteren. Deze kosten zijn vooraf in 2018 ten laste gekomen van bekostiging van alle onderwijsinstellingen aangezien hier geen dekking voor was op de OCW-begroting. Tevens is ook afgesproken dat de middelen die overbleven na de liquidatie van Edudelta weer achteraf worden toegevoegd aan de bekostiging van de onderwijsinstellingen. Het eigen vermogen van Edudelta komt uit op € 1,1 miljoen en wordt in 2021 terugbetaald aan het Ministerie van OCW.

3.4 Beleidsartikel 6. Hoger onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 6 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	4.623.320	5.079.429	- 16.628	36.433	5.099.234
Uitgaven	4.116.595	4.319.118	- 6.244	5.014	4.317.888
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	99,99%				100%
Bekostiging	3.995.369	4.197.617	- 3.340	200	4.194.477
Bekostiging onderwijsdeel ¹	3.653.390	3.847.944	- 3.340	3.590	3.848.194
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	87.882	89.866	0	110	89.976
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	246.091	251.645	0	0	251.645
Studievoorschotvouchers	245	250	0	0	250
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	7.761	7.912	0	- 3.500	4.412
Subsidies (regelingen)	39.219	34.116	- 2.422	138	31.832
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.500	379	0	0	379
Sneltesten	3.600	3.600	0	0	3.600
Overige subsidies	33.119	30.137	- 2.422	138	27.853
Bijdragen aan agentschappen	13.174	13.563	- 508	776	13.831
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.174	13.563	- 508	776	13.831
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	68.833	73.822	26	3.900	77.748
NWO: Praktijkgericht onderzoek	54.213	58.875	0	4.200	63.075
NWO: Promotiebeurs voor leraren	10.144	10.371	0	0	10.371

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	4.476	4.576	26	- 300	4.302
Ontvangsten	1.213	1.213	0	385	1.598

1 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

2 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

Tabel 12 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletore begroting	
Verplichtingen	4.623.320	5.079.429	- 16.628	36.433	5.099.234
garantieplichtingen	0	5.610	- 1.690	- 14.860	- 10.940
overig verplichtingen	4.623.320	5.073.819	- 14.938	51.293	5.110.174

In de kolom «Mutaties tweede suppletore begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletore begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 19,8 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 21,0 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- garantieplichtingen/rekening-courant kredieten aan onderwijsinstellingen die in 2021 zijn aangegaan of vervallen en waar het Ministerie van OCW garant voor staat (- € 16,5 miljoen);
- bijstelling van de verplichtingenraming zonder kaseffecten 2021 als gevolg van aanpassingen ten behoeve van de bekostiging voor de jaren 2022 en verder (€ 37,5 miljoen).

3.5 Beleidsartikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 7 (Tweede suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletore begroting	
Verplichtingen	6.333.855	6.801.815	77.487	- 17.687	6.861.615
Uitgaven	5.888.630	6.126.003	2.504	1.987	6.130.494
waarvan juridisch verplicht	99,97%				100%
Bekostiging	5.789.306	6.029.957	2.602	3.016	6.035.575
Bekostiging onderwijsdeel ¹	2.737.513	2.840.555	2.658	- 199	2.843.014
Bekostiging onderzoeksdeel	2.193.737	2.280.045	0	2.391	2.282.436

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	707.959	755.925	- 56	824	756.693
Studievoorschot kwaliteitsafspraken ²	150.097	153.432	0	0	153.432
Subsidies (regelingen)	51.866	48.334	- 1.160	- 592	46.582
Nuffic	14.419	13.992	243	- 230	14.005
Studiekeuze123	2.504	2.559	0	0	2.559
Vluchteling Studenten UAF	2.457	2.511	0	0	2.511
Handicap & Studie	698	756	79	15	850
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	249	255	10	0	265
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	249	255	0	0	255
Open & online onderwijs	1.965	2.001	0	- 362	1.639
Sneltesten	3.000	3.000	0	0	3.000
Overige subsidies	26.325	23.005	- 1.492	- 15	21.498
Opdrachten	44.649	44.864	1.040	- 437	45.467
Opdrachten	2.949	3.164	1.040	- 321	3.883
Sneltesten	41.700	41.700	0	- 116	41.584
Bijdragen aan (inter-) nationale organisaties	2.809	2.848	22	0	2.870
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	1.799	1.838	0	0	1.838
United Nations University (UNU)	1.010	1.010	22	0	1.032
Ontvangsten	16	16	0	772	788

1 Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen).

2 90% van de studievoorschotmiddelen die gekoppeld zijn aan de kwaliteitsafspraken.

Tabel 14 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletioire begroting (2)	Mutaties 2e suppletioire begroting (3)		Stand 2e suppletioire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletioire begroting	
Verplichtingen	6.333.855	6.801.815	77.487	- 17.687	6.861.615
garantieplichtingen	0	- 5.274	0	37.500	32.226
overige verplichtingen	6.333.855	6.807.089	77.487	- 55.187	6.829.389

In de kolom «Mutaties tweede suppletioire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletioire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 59,8 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 55,3 miljoen) wordt veroorzaakt door:

- garantieplichtingen/rekening-courant kredieten aan onderwijsinstellingen die in 2021 zijn aangegaan of vervallen en waar het Ministerie van OCW garant voor staat (€ 37,5 miljoen);

- bijstelling van de verplichtingenraming zonder kaseffecten 2021 als gevolg van aanpassingen ten behoeve van de bekostiging voor de jaren 2022 en verder (€ 17,8 miljoen).

3.6 Beleidsartikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 8 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	12.255	15.838	0	3.272	19.110
Uitgaven	12.255	15.748	0	3.272	19.020
waarvan juridisch verplicht	95,9%				
Subsidies (regelingen)	5.683	7.664	38	- 799	6.903
Stichting Ons Erfdeel	185	189	- 4	0	185
Stichting Nuffic	807	824	0	1	825
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	2.111	3.957	0	- 719	3.238
Internationalisering onderwijs	1.000	1.020	0	0	1.020
Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	744	820	0	1	821
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	600	613	0	1	614
Incidentele subsidies voor het uitwisselen van cultuur	126	79	28	0	107
Overige incidentele subsidies	110	162	14	- 83	93
Opdrachten	2.224	3.666	0	- 3	3.663
Opdrachten	2.224	3.666	0	- 3	3.663
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	3.837	3.907	- 7	4.074	7.974
Nederlandse Taalunie	3.283	3.342	0	3.981	7.323
Europa College Brugge	30	31	0	0	31
Unesco	50	51	0	0	51
OESO CERI	86	88	0	0	88
Fulbright Center	368	375	- 7	93	461
EU-programma's en activiteiten	20	20	0	0	20
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	511	511	- 31	0	480
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	511	511	- 31	0	480
Ontvangsten	99	99	0	0	99

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 3,3 miljoen verhoogd. Dit betreft twee grote mutaties van Nederlandse Taalunie en Erasmus+.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties

De ADR heeft bij de controle van de jaarrekening 2019 van OCW geconstateerd dat de bijdrage aan de Nederlandse Taalunie (NTU) niet op de juiste wijze wordt verantwoord. In overleg met de ADR is er voor gekozen om de gereserveerde middelen voor de NTU (€ 3,9 miljoen) op de artikelen 6 en 7, 14, 15 en 16 bij Najaarsnota 2021 en structureel bij Voorjaarsnota 2022 over te boeken naar artikel 8.

Subsidies

Bij Voorjaarsnota is € 0,7 miljoen extra beschikbaar gesteld op de begroting van OCW voor het Nationaal Agentschap Erasmus+. Het blijkt echter dat het Nationaal Agentschap deze middelen in 2021 niet nodig heeft. Dit komt door:

- Onderuitputting binnen het Nationaal Agentschap door de gevolgen van COVID-19.
- De egaliseringsreserve is vanwege de gevolgen van COVID-19 in overleg met OCW tijdelijk verhoogd naar 25%.
- De Europese Commissie heeft op het laatste moment een onverwachte stevige ophoging gedaan van haar uitvoeringsvergoeding.

3.7 Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 9 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	164.303	195.393	- 2.063	- 21.531	171.799
Uitgaven	164.303	192.393	- 2.053	- 10.048	180.292
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	50,4%	96,1%		99,9%	
Bekostiging	43.848	41.845	- 1.090	- 194	40.561
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	43.848	41.845	- 1.090	- 194	40.561
Subsidies (regelingen)	113.338	140.913	- 340	- 6.973	133.600
Lerarenbeurs	46.819	65.000	0	- 3.000	62.000
Zij-instroom	46.846	48.916	10	0	48.926
Wet Beroep Leraar en Lerarenregister	2.945	1.561	0	- 993	568
Aanpak lerarentekort	15.000	18.540	0	- 2.300	16.240
Overige subsidies	1.728	6.896	- 350	- 680	5.866
Opdrachten	4.065	6.522	- 287	- 2.883	3.352
Opdrachten	4.065	6.522	- 287	- 2.883	3.352
Bijdrage aan agentschappen	3.052	3.113	- 336	2	2.779

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.052	3.113	- 336	2	2.779
Ontvangsten	9.000	6.500	10	0	6.510

In de kolom «Mutaties tweede suppletore begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletore begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt per saldo met € 23,6 miljoen verlaagd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een verlaging van de verplichtingen op de subsidieregeling regionale aanpak personeelstekort (RAP) met € 17,3 miljoen. Dit komt grotendeels doordat er in 2020 is verplicht voor 2020 en 2021.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het budget wordt per saldo met € 7,3 miljoen verlaagd. Dit komt onder andere door een verlaging van de subsidieregeling Lerarenbeurs en de subsidieregeling RAP. Met het amendement Nijboer (Kamerstukken II 2020/21, 35 850-VIII, nr. 7) is er voor 2021 € 17,1 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de Lerarenbeurs. Na het toekennen van alle aanvragen resteert er nog een deel van dit budget. Van € 3,0 miljoen is al met zekerheid te zeggen dat dit budget dit jaar niet nodig is. Daarnaast is er een meevaller op de subsidieregeling RAP (€ 2,3 miljoen). Het aantal aanvragen dat is ingediend is lager dan oorspronkelijk begroot.

Opdrachten

Het opdrachtenbudget wordt per saldo met € 3,2 miljoen verlaagd wegens het niet doorgaan van een aantal opdrachten in 2021.

3.8 Beleidsartikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 11 (Tweede suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletore begroting	
Verplichtingen	5.087.666	5.095.251	1.087.648	- 207.393	5.975.506
Uitgaven	5.087.666	5.095.251	1.087.648	- 207.393	5.975.506
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	100%				
Inkomensoverdracht	1.894.163	1.911.441	1.050.000	0	2.961.441
Basisbeurs gift (R)	642.804	643.864	0	15.000	658.864

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Aanvullende beurs gift (R)	727.031	730.654	0	- 10.000	720.654
Reisvoorziening gift (R)	17.340	5.892	1.050.000	- 5.000	1.050.892
Caribisch Nederland gift (R)	2.851	2.894	0	0	2.894
Overige uitgaven (R)	504.137	528.137	0	0	528.137
Leningen	3.051.914	3.048.748	25.000	- 210.000	2.863.748
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	- 411.294	- 408.097	0	25.000	- 383.097
Aanvullende beurs prestatiebeurs (NR)	126.999	134.006	0	15.000	149.006
Reisvoorziening (NR)	143.857	144.105	25.000	15.000	184.105
Rentedragende lening (NR)	2.811.498	2.845.884	0	- 225.000	2.620.884
Collegegeldkrediet (NR)	323.042	279.243	0	- 40.000	239.243
Leven lang leren krediet (NR)	33.000	28.795	0	0	28.795
Overige uitgaven (NR)	24.812	24.812	0	0	24.812
Bijdrage aan agentschappen	141.589	135.062	12.648	2.607	150.317
Dienst Uitvoering Onderwijs	141.589	135.062	12.648	2.607	150.317
Ontvangsten	1.147.989	1.147.989	0	35.000	1.182.989
Ontvangsten (R)	83.452	83.452	0	- 5.000	78.452
Ontvangen rente (R)	56.271	56.271	0	- 5.000	51.271
Overige ontvangsten (R)	26.961	26.961	0	0	26.961
Ontvangsten Caribisch Nederland ®	220	220	0	0	220
Ontvangsten (NR)	1.064.537	1.064.537	0	40.000	1.104.537
Terugontvangen lening (NR)	1.064.537	1.064.537	0	40.000	1.104.537

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Het onderscheid relevant en niet-relevant is in onderstaande toelichting als uitgangspunt genomen. Relevant betekent relevant voor het begrotings-tekort/EMU-saldo. De relevante uitgaven worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en door de omzetting van uitgekeerde prestatiebeurs in gift (na behalen van het diploma binnen 10 jaar). Onder de niet-relevante uitgaven vallen vooral de betalingen van prestatiebeurzen (zolang die nog niet omgezet zijn in een gift) en verstrekte rentedragende leningen.

De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op verstrekte studieleningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van rentedragende leningen.

Toelichting instrumenten Uitgaven

De totale uitgaven op Artikel 11 (Studiefinanciering) worden met € 880,3 miljoen naar boven bijgesteld. De inkomensoverdrachten worden met € 1.050,0 miljoen naar boven bijgesteld. Het budget voor de leningen wordt met € 185,0 miljoen naar beneden bijgesteld en het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt met € 15,3 miljoen naar boven bijgesteld. Hieronder wordt per instrument toegelicht hoe de bijstellingen tot stand zijn gekomen.

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

De relevante uitgaven worden met € 1.050,0 miljoen naar boven bijgesteld. Op de onderlinge posten zijn er verschillende bijstellingen, die bestaan uit de volgende elementen:

- De basisbeurs wordt met € 15,0 miljoen verhoogd. Dit betreft een bijstelling omhoog van € 15,0 miljoen op de omzetting van prestatiebeurs naar gift.
- De aanvullende beurs wordt met € 10,0 miljoen verlaagd. Dit betreft een bijstelling van de aanvullende beurs die direct als gift wordt uitgekeerd.
- De reisvoorziening wordt per saldo met € 1.045,0 miljoen verhoogd. Dit is het gevolg van een kasschuif van 2022 naar 2021 van € 1.050,0 miljoen, mede op verzoek van de OV-bedrijven. Daarnaast is er een bijstelling van € 5,0 miljoen op de omzettingen van prestatiebeurs in gift.

Leningen

De niet-relevante uitgaven worden per saldo met € 185,0 miljoen verlaagd. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- De niet-relevante uitgaven aan de basisbeurs worden per saldo met € 25,0 miljoen omhoog bijgesteld. Dit betreft allereerst de toekenningen prestatiebeurs. Deze worden omlaag bijgesteld met € 10,0 miljoen als gevolg van de reeds bekende realisatie. Tevens bevat deze post de tegenboeking van de relevante omzettingen van prestatiebeurs in gift. Daarnaast is er een bijstelling omhoog op de omzettingen van prestatiebeurs in lening van € 50,0 miljoen. Dit betekent dat er minder basisbeurs prestatiebeurs in lening wordt omgezet dan geraamd.
- De niet-relevante uitgaven aanvullende beurs zijn per saldo met € 15,0 miljoen naar boven bijgesteld. Dit betreft een bijstelling omhoog van € 5,0 miljoen op de toekenningen prestatiebeurs. Daarnaast bevat deze post de bijstelling op de omzettingen van prestatiebeurs in lening van € 10,0 miljoen.
- De niet-relevante uitgaven aan de reisvoorziening worden per saldo met € 40,0 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft enerzijds een verlaging van de reisvoorziening met € 5,0 miljoen omdat er minder reisvoorziening aan studenten is toegekend dan is geraamd. Deze post bevat anderzijds ook de tegenboeking van de relevante post omzettingen naar gift van € 5,0 miljoen. Daarnaast is de omzetting naar lening € 15,0 miljoen naar boven bijgesteld. Er wordt minder reisvoorziening naar lening omgezet dan eerder geraamd. Ook betreft dit een bijstelling van € 25,0 miljoen naar boven doordat het reisrecht is verlengd in het kader van de Nationaal Programma Onderwijs-maatregelen.
- De niet-relevante uitgaven op de post rentedragende lening zijn naar beneden bijgesteld met € 225,0 miljoen. Uit de realisatiegegevens tot en met juli 2021 blijkt dat de uitgaven aan de rentedragende lening lager zijn dan eerder geraamd. Deze post bevat ook de tegenboekingen van de omzettingen van prestatiebeurs naar lening. Er zijn minder prestatiebeurzen naar lening omgezet dan eerder geraamd, dit zorgt voor een bijstelling naar beneden van € 75,0 miljoen.

- De niet-relevante uitgaven aan het collegegeldkrediet zijn verlaagd met € 40,0 miljoen als gevolg van de reeds bekende realisatie.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt per saldo met € 15,3 miljoen verhoogd. Het DUO budget is met € 7,6 miljoen omhoog bijgesteld als gevolg van ICT kosten. Daarnaast is er een herschikking van de DUO budgetten, wat zorgt voor een bijstelling omhoog van € 4,1 miljoen. Als laatste zijn de uitvoeringskosten van DUO voor het kwijtschelden van studieschulden in het kader van de kinderopvangtoeslagenaffaire € 2,5 miljoen hoger dan eerder geraamd. Daarnaast is het DUO budget met € 1,1 miljoen verhoogd als gevolg van overige bijstellingen.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 35,0 miljoen verhoogd.

- De relevante ontvangsten worden omlaag bijgesteld met € 5,0 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door lagere rente ontvangsten op basis van de reeds bekende realisatie.
- De niet-relevante ontvangsten worden omhoog bijgesteld met € 40,0 miljoen, op basis van realisatiegegevens blijkt dat er een hoger bedrag aan lening is terugbetaald.

3.9 Beleidsartikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 12 (Tweede suppletore begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletore begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletore begroting (3)		Stand 2e suppletore begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletore begroting	
Verplichtingen	66.108	67.458	- 64	2	67.396
Uitgaven	66.108	67.458	- 64	2	67.396
<i>waarvan</i> juridisch verplicht	100%				
Inkomensoverdracht	63.594	64.893	0	0	64.893
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.568	3.641	0	0	3.641
Deeltijd vo (R)	1.953	2.001	0	0	2.001
Volwassenenonderwijs (vavo) (R)	4.381	4.469	0	0	4.469
Meerderjarige scholieren vo (R)	49.863	50.890	0	0	50.890
Meerderjarige scholieren vso (R)	3.829	3.892	0	0	3.892
Leningen	14	14	0	0	14
STOEB/ALR (NR)	14	14	0	0	14
Bijdrage aan agentschappen	2.500	2.551	- 64	2	2.489
Dienst Uitvoering Onderwijs (R)	2.500	2.551	- 64	2	2.489
Ontvangsten	2.183	2.183	0	0	2.183
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	285	285	0	0	285

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.898	1.898	0	0	1.898

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom «Mutaties tweede supplettoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste supplettoire begroting 2021» weergegeven.

3.10 Beleidsartikel 13. Lesgeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 13 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	14.038	14.319	- 387	9	13.941
Uitgaven	14.038	14.319	- 387	9	13.941
waarvan juridisch verplicht	100%				
Bijdrage aan agentschappen	14.038	14.319	- 387	9	13.941
Dienst Uitvoering Onderwijs	14.038	14.319	- 387	9	13.941
Ontvangsten	188.743	188.743	0	0	188.743

In de kolom «Mutaties tweede supplettoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste supplettoire begroting 2021» weergegeven.

3.11 Beleidsartikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 20 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 14 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	614.519	830.340	84.882	124.532	1.039.754
Uitgaven	1.299.772	1.447.492	3.856	7.620	1.458.968
waarvan juridisch verplicht	97,0%				97,9%
Bekostiging	1.103.831	1.182.432	14.037	- 7.229	1.189.240
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	260.287	267.707	1.902	- 1.004	268.605

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	307.261	355.295	9.291	139	364.725
Museale instellingen met een wettelijke taak	256.572	287.995	2.894	- 728	290.161
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	23.637	23.867	0	0	23.867
Digitale openbare bibliotheek	16.536	19.118	0	0	19.118
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	12.290	12.537	0	0	12.537
Monumentenzorg	179.340	179.736	1.925	- 5.136	176.525
Archieven incl. Regionale Historische Centra	27.180	29.068	43	- 500	28.611
Flankerend beleid huisvesting	6.681	6.818	- 1.727	0	5.091
Cultuureducatie met Kwaliteit	14.047	291	- 291	0	0
Subsidies (regelingen)	128.036	193.661	- 9.520	16.797	200.938
Verbreden inzet cultuur	7.454	7.620	0	628	8.248
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	7.399	8.356	0	991	9.347
Programma leesbevordering	3.850	4.215	0	0	4.215
Creatieve Industrie	2.085	1.437	0	32	1.469
Monumentenzorg	135	137	0	- 137	0
Specifiek cultuurbeleid	105.289	167.200	- 9.520	12.721	170.401
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	1.824	4.696	0	2.562	7.258
Opdrachten	22.692	24.861	23	- 988	23.896
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.091	1.634	0	- 475	1.159
Monumentenzorg	0	0	0	- 152	- 152
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	8.004	13.169	- 110	2.261	15.320
Overige opdrachten	12.597	10.058	133	- 2.622	7.569
Bijdrage aan agentschappen	42.315	43.562	- 684	210	43.088
Nationaal Archief	42.315	43.562	- 684	210	43.088
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.898	2.976	0	- 1.170	1.806
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	2.898	2.976	0	- 1.170	1.806
Ontvangsten	494	13.308	2.682	1.306	17.296

Tabel 21 Uitsplitsing verplichtingen

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	614.519	830.340	84.882	124.532	1.039.754

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
waarvan garantieverplichtingen	0	32.303	79.406	74.766	186.475
waarvan overig	614.519	798.037	5.476	49.766	853.279

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 192,9 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 197,9 miljoen) bestaat voor een groot deel uit garantieverplichtingen (€ 154,2 miljoen). De rest bestaat uit verplichtingenmutaties zonder kaseffect, die nodig waren doordat de eerder geraamde bedragen te laag waren ingeschat. De oorzaak daarvan zijn bijvoorbeeld projectsubsidies die in 2021 worden aangegaan met een langere looptijd dan waar eerder rekening mee was gehouden.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het instrument subsidies wordt per saldo met € 7,3 miljoen verhoogd. Dit heeft onder andere te maken met een toevoeging van extra corona middelen in de 2e Suppletoire Begroting. Het kabinet heeft aangekondigd dat van 13 november tot 4 december geen ongeplaceerde evenementen plaats kunnen vinden. Daarnaast geldt er een maximale capaciteit van 1250 bezoekers per ruimte. Om instellingen die te maken hebben met deze beperkende maatregelen tegemoet te komen, wordt de suppletie-regeling bij het Fonds Podiumkunsten uitgebreid naar een vergoeding van maximaal 55% van de kaarten van de totale reguliere capaciteit en opengesteld voor voorstellingen met een zitplaats. Sommige instellingen zullen ook aanspraak kunnen maken op de TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten). Voor deze maatregel stelt het kabinet aanvullend € 16,5 miljoen beschikbaar voor een periode van 3 weken.

3.12 Beleidsartikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 15 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	1.038.661	1.065.163	0	- 1.265	1.063.898
Uitgaven	1.038.661	1.065.161	0	- 1.263	1.063.898
waarvan juridisch verplicht	98,3%				
Bekostiging	1.017.199	1.042.741	0	500	1.043.241

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
Landelijke publieke omroep	792.424	806.592	0	0	806.592
Regionale Omroep	150.848	153.106	0	0	153.106
Stichting Omroep Muziek	16.795	17.047	0	0	17.047
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIGB)	23.838	24.195	0	0	24.195
Stimuleringsfonds voor Journalistiek	2.231	2.265	0	500	2.765
Filmfonds van de omroep en Telefilm (COBO)	8.564	8.674	0	0	8.674
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.588	1.612	0	0	1.612
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	1.640	1.664	0	0	1.664
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	18.476	26.578	0	0	26.578
Overige bekostiging media	795	1.008	0	0	1.008
Subsidies (regelingen)	16.152	16.822	0	- 1.763	15.059
Subsidies	10.661	9.631	0	0	9.631
Steunfonds Lokale Informatievoorziening	5.491	7.191	0	- 1.763	5.428
Opdrachten	440	649	0	0	649
Opdrachten	440	649	0	0	649
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	4.807	4.879	0	0	4.879
Commissariaat voor de Media	4.807	4.879	0	0	4.879
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	63	70	0	0	70
European Audiovisual Observatory	63	70	0	0	70
Ontvangsten	155.700	165.000	0	7.339	172.339

In de kolom «Mutaties tweede supplettoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste supplettoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 1,3 miljoen verlaagd.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het instrument subsidies wordt per saldo verlaagd met € 1,8 miljoen. De verlaging wordt veroorzaakt door:

- verlaging van € 1,3 miljoen als gevolg van niet bestede middelen die beschikbaar waren gesteld voor het steunfonds lokale journalistiek;
- een overboeking van € 0,5 miljoen naar het instrument bekostiging voor het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek (SvdJ) .

Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 7,3 miljoen verhoogd als gevolg van de terugstorting «Steunfonds lokale informatievoorziening» door DPG Media en Mediahuis. In totaal is er door deze partijen € 7,6 miljoen teruggestort, waarvan € 0,3 miljoen is verrekend met de toegekende subsidies.

De raming van de Ster-inkomsten wordt zoals gebruikelijk bij de 2^e Supplettoire Begroting niet aangepast. Bij Jaarverslag en Slotwet worden de ontvangsten aangepast aan de hand van de definitieve realisatie over het afgelopen jaar. De mediabegrotingsbrief bevat wel een update van de verwachte afdracht.

3.13 Beleidsartikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 23 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 16 (Tweede supplettoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e supplettoire begroting (3)		Stand 2e supplettoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e supplettoire begroting	
Verplichtingen	1.134.046	1.204.546	60.037	48.732	1.313.315
Uitgaven	1.134.749	1.178.700	2.759	12.198	1.193.657
waarvan juridisch verplicht	99,8%				
Bekostiging	1.009.062	1.046.030	2.953	18.572	1.067.555
NWO	478.941	492.238	509	3.357	496.104
KNAW	91.757	95.155	- 27	1.144	96.272
KB	49.800	50.903	- 4	57	50.956
NWO Talentenontwikkeling	165.885	169.561	0	0	169.561
NWO TTW	8.000	8.177	0	0	8.177
NWO grootschalige researchinfrastructuur	55.380	56.608	0	0	56.608
Nationaal Regieorgaan onderwijsonderzoek	21.737	31.077	2.315	8.310	41.702
Poolonderzoek	3.147	3.217	0	0	3.217
Caribisch Nederland	2.500	2.555	0	0	2.555
NWO NWA	131.915	136.539	160	5.704	142.403
Praktijkgericht onderzoek	0	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	26.928	27.178	- 362	- 3.077	23.739
Stichting NLBIF	566	566	0	0	566
Naturalis Biodiversity Center	6.514	6.664	0	4	6.668
BPRC	9.957	10.918	0	5	10.923
NCWT/NEMO	3.460	3.534	0	2	3.536
STT	226	231	0	0	231
Stichting AAP	1.061	1.084	0	0	1.084
Nationale coördinatie	5.144	4.181	- 362	- 3.088	731
Opdrachten	340	637	148	- 6	779
Opdrachten	340	637	148	- 6	779
Bijdrage aan agentschappen	863	966	20	528	1.514
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	863	966	20	528	1.514

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)	Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)	
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	97.556	103.889	0	- 3.819	100.070
EMBC	1.210	1.357	0	- 24	1.333
EMBL	5.227	5.329	0	- 18	5.311
ESA	32.746	33.387	0	0	33.387
CERN	46.427	51.636	0	- 1.218	50.418
ESO	9.261	9.442	0	179	9.621
NTU/INL	2.685	2.738	0	- 2.738	0
Ontvangsten	101	101	0	- 23	78

Tabel 24 Uitsplitsing verplichtingen

Verplichtingen	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	1.134.046	1.204.546	60.037	48.732	1.313.315
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	- 1.083	- 1.083
waarvan overig	1.134.046	1.204.546	60.037	49.815	1.314.398

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 108,8 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt veroorzaakt door verplichtingenmutaties zonder kaseffect. Het gaat hierbij met name om:

- Bijstellen van verplichting aan NWO Praktijkgericht Onderzoek (SIA) voor € 57,3 miljoen.
- Bijstellen van de verplichting aan de Koninklijke Bibliotheek (KB) voor € 56,2 miljoen.

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget wordt per saldo met € 21,5 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt onder andere veroorzaakt door:

- Diverse bijdragen van andere departementen aan NWO, waaronder de bijdrage aan Onco Institute voor kankeronderzoek à € 1,8 miljoen.
- Diverse bijdragen van andere departementen aan NRO, waaronder voor het Nationaal Programma Onderwijs voor € 6,6 miljoen.
- Diverse bijdragen van andere departementen aan NWA, waaronder de LNV-bijdrage aan programma «Klimaatrobust Natuurbeleid» voor € 1,8 miljoen.

3.14 Beleidsartikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 25 Budgettaire gevolgen van beleid, beleidsartikel 25 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amende- menten) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	4.601	13.555	- 120	- 22	13.413
Uitgaven	14.147	22.166	- 54	- 656	21.456
waarvan juridisch verplicht	78,5%				
Bekostiging	8.507	8.685	0	0	8.685
Kennisinfrastructuur: Gender- en LHBTI- gelijkheid	8.507	8.685	0	0	8.685
Subsidies (regelingen)	3.222	2.915	446	61	3.422
Gender- en LHBTI- gelijkheid 2017-2022	3.222	2.915	446	61	3.422
Opdrachten	1.204	879	0	- 30	849
Opdrachten	1.204	879	0	- 30	849
Bijdrage aan medeoverheden	1.214	9.687	- 9.000	- 687	0
Gemeentefonds gender- en LHBTI-gelijkheid	1.214	9.687	- 9.000	- 687	0
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	8.500	0	8.500
Bijdrage aan andere begrotingshoofdstukken	0	0	8.500	0	8.500
Ontvangsten	0	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

De uitgaven zijn met € 0,7 miljoen verlaagd. De verplichtingen zijn met € 0,1 miljoen verlaagd.

Toelichting per instrument

Bijdrage aan Medeoverheden

De uitgaven zijn verlaagd met € 0,7 miljoen. Deels door een ophoging van de bijdrage die de gemeente Amersfoort ontvangt in het kader van het programma Regenboogsteden. Daarnaast doet zich een meevaller voor door minder aanvragen vanuit gemeenten voor een bijdrage aan de programma's Veilige steden en Regenboogsteden.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 26 Verdeling van begrotingsposten loon- en prijsbijstelling (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0
Loonbijstelling	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> programma					
<i>waarvan</i> apparaat					
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> programma					
<i>waarvan</i> apparaat					
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Ontvangsten	0	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven.

4.2 Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 27 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)					
	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2e suppletoire begroting (3)		Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
			Mutaties Miljoenennota	Overige mutaties 2e suppletoire begroting	
Verplichtingen	277.929	303.718	- 12.165	2.674	294.227
Uitgaven	277.929	303.718	- 12.165	2.674	294.227
Personele uitgaven	211.595	233.604	- 1.353	3.876	236.127
<i>waarvan</i> eigen personeel	200.744	222.567	- 1.353	3.422	224.636
<i>waarvan</i> inhuur externen	6.680	6.769	0	447	7.216
<i>waarvan</i> overige personele uitgaven	4.171	4.268	0	7	4.275
Materiële uitgaven	66.334	70.114	- 10.812	- 2.707	56.595
<i>waarvan</i> ICT	20.547	12.159	- 1.878	7.235	17.516

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen)	Stand 1e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)		Mutaties 2e suppletoire begroting (3)	Stand 2e suppletoire begroting (4)=(2+3)
waarvan bijdrage aan SSO's	16.303	21.454		- 12	21.594
waarvan overige materiële uitgaven	29.484	36.501		- 8.922	17.485
Begrotingsreserve schatkistbankieren	0	0		0	1.505
Ontvangsten	567	567		0	3.472

In de kolom «Mutaties tweede suppletoire begroting 2021» worden de mutaties ten opzichte van de «Stand eerste suppletoire begroting 2021» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Uitgaven

Toelichting per instrument:

Personele uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 2,5 miljoen verhoogd. De verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- diverse overlopende verplichtingen (-/- € 5,6 miljoen): diverse programma's en projecten hebben vertraging opgelopen, onder andere door corona en vertraagde besluitvorming;
- diverse interdepartementale overboekingen (€ 3,8 miljoen), zoals de bijdrage van het ministerie van EZK aan de AWTI en de 2^e tranche middelen voor de maatregelen binnen OCW naar aanleiding van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK);
- een aantal interne overboekingen (€ 3,3 miljoen): het betreft hier voornamelijk de kosten van uitvoering van programma's waarvoor het budget nog niet aan het apparaatsbudget was toegevoegd.

Materiële uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 13,5 miljoen verlaagd. De verlaging wordt onder andere veroorzaakt door:

- diverse overlopende verplichtingen (-/- € 6,4 miljoen): de reserveringen voor de vervanging van de hardware (mobiele telefoons, laptops, schermen en toebehoren -/-€ 1,5 miljoen) en voor het lerarenportfolio (-/- € 1,6 miljoen), die in 2021 in de begroting zijn opgenomen zijn met deze kasschuif naar het juiste jaar geschoven. Daarnaast hebben diverse programma's en projecten vertraging opgelopen door corona (-/- € 3,3 miljoen);
- diverse interne overboekingen, zo zijn de middelen voor de ICT-werkplek naar DUO overgeboekt (-/- € 7,6 miljoen).

Begrotingsreserve schatkistbankieren

Het budget voor Begrotingsreserve schatkistbankieren wordt per saldo met € 1,5 miljoen verhoogd.

Het ministerie van OCW staat garant voor onderwijsinstellingen die bij de Staat lenen (schatkistbankieren). Voor het risico dat het ministerie hierdoor loopt, ontvangt het ministerie van OCW een vergoeding (risicopremie). Deze premie wordt (via een desaldering) toegevoegd aan de Begrotingsreserve schatkistbankieren.

Ontvangsten

Het budget wordt met € 2,9 miljoen verhoogd. De verhoging wordt veroorzaakt door extra terugontvangsten uit voorgaande jaren van uitvoeringsorganisaties en door uitgaande detacheringen (€ 1,4 miljoen). Daarnaast wordt het budget met € 1,5 miljoen verhoogd. Zie hiervoor de toelichting bij de Begrotingsreserve schatkistbankieren.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap DUO

In deze paragraaf is de 2e suppletoire begroting opgenomen van de Dienst Uitvoering Onderwijs. De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van de rijksoverheid voor het onderwijs. DUO levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten, informatievoorziening alsmede diensten gericht op de verbetering van de verbinding tussen beleid en uitvoering. Daarnaast verricht DUO werkzaamheden voor overige departementen en derden.

Tabel 28 Exploitatieoverzicht baten-lastenagentschap DUO (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2e suppletoire begroting	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd
Baten				
Omzet moederdepartement	242.776	26.206	38.180	307.162
Omzet overige departementen	70.302	0	6.776	77.078
Omzet derden	5.857	0	- 1.381	4.476
Rentebaten	0	0		0
Vrijval voorzieningen	0	0		0
Bijzondere baten	0	0		0
Totaal baten	318.935	26.206	43.575	388.716
Lasten				
Apparaatskosten	295.358	26.206	41.237	362.801
- Personele kosten	204.358	14.392	18.177	236.927
Waarvan eigen personeel	170.583	8.974	6.358	185.915
Waarvan externe inhuur	26.775	5.317	13.101	45.193
Waarvan overige personele kosten	7.000	101	- 1.282	5.819
- Materiële kosten	91.000	11.814	23.060	125.874
Waarvan apparaat ICT	23.000	332	16.419	39.751
Waarvan bijdrage aan SSO's	24.000	347	1.616	25.963
Waarvan overige materiële kosten	44.000	11.135	5.025	60.160
Rentelasten	700	0	- 609	91
Afschrijvingskosten	21.277	0	6.047	27.324
- Materieel	12.000	0	- 456	11.544
- waarvan apparaat ICT	11.500	0	- 456	11.044
- waarvan overige materiële afschrijvingskosten	500	0	0	500
- Immaterieel	9.277	0	6.503	15.780
Overige lasten	1.500	0	0	1.500
- Dotaties voorzieningen	1.500	0	0	1.500
- Bijzondere lasten	0	0	0	0
Totaal lasten	318.835	26.206	46.675	391.716
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	100	0	- 3.100	- 3.000
Agentschapdeel				
Vpb lasten	100	0	0	100
Saldo van baten en lasten	0	0	- 3.100	- 3.100

Toelichting

De baten van de 2e suppletoire begroting laten een stijging zien van € 43,6 miljoen en de lasten laten een stijging zien van € 46,7 miljoen ten opzichte van de 1e suppletoire begroting.

Baten

Omzet moederdepartement

De omzet moederdepartement is € 38,2 miljoen hoger dan de 1e suppletoire begroting. Dit wordt verklaard door de dienstverlening vanuit de Shared Service Organisatie Noord (€ 5,2 miljoen) en de uitvoering van de werkplekdienstverlening ten behoeve van het departement verricht voor het moederdepartement en onder haar vallende diensten (€ 14,1 miljoen), welke geen onderdeel was van de omzet in de agentschapsbegroting. Met ingang van 2022 zal de werkplekdienstverlening onderdeel zijn van de begroting. Daarnaast betreft het bijstellingen in de (basis)dienstverlening welke per saldo € 10,9 miljoen belopen, zoals de uitvoering van diverse zogenaamde overige taken (zoals digitalisering examens FACET, uitvoering eindtoets primair onderwijs, uitvoering tijdelijke regeling tegemoetkoming studenten i.v.m. uitbraak COVID, uitvoering coulanceregeling studenten, uitvoering examens Nederlands als tweede taal en staatsexamen voortgezet onderwijs). Tevens is extra capaciteit (€ 3,3 miljoen) ingezet om te telefonische bereikbaarheid voor studenten te verbeteren. Daarnaast is per saldo € 4,7 miljoen extra besteed aan opdrachten. De genoemde extra omzet van € 38,2 miljoen wordt voor € 19,3 miljoen gedekt vanuit art. 95 Kerndepartement. Daarnaast is € 4,5 miljoen gedekt vanuit middelen die DUO in eerdere jaren reeds heeft ontvangen maar die niet volledig zijn aangewend in het betreffende jaar (balansposten) en de overige € 14,4 miljoen vanuit middelen die reeds beschikbaar waren op de OCW begroting.

Omzet overige departementen en derden

De omzet overige departementen stijgt met € 6,8 miljoen ten opzichte van de 1e suppletoire begroting. Het betreft met name de omzet ten behoeve van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het kader van de Inburgeringstaak (€ 6,9 miljoen) en het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (€ 1,1 miljoen). Daarnaast is de omzet verricht ten behoeve van het Ministerie van Financiën voor de Wet Financieel Toezicht toegenomen met € 0,5 miljoen en is er extra omzet vanuit detachering van personeel aan andere overheidsinstellingen (€ 1,5 miljoen) waar een lagere omzet voor de Shared Service Organisatie Noord tegenover staat (€ 3,2 miljoen). Daarnaast is de omzet derden met € 1,4 miljoen gedaald. Zo is de omzet met betrekking tot de examenbijdrage van kandidaten voor de staatsexamens (€ 0,9 miljoen) afgenomen en zijn de werkzaamheden voor het participatiefonds beëindigd in 2021 (€ 0,7 miljoen). Hier staan extra omzet tegenover op diverse overige taken in het domein derden ter waarde van € 0,2 miljoen.

Lasten

Apparaatskosten

De kosten van de 2e suppletoire begroting laten een stijging zien van € 46,7 miljoen ten opzichte van de 1e suppletoire begroting 2021. De personele begroting laat een stijging zien van € 18,2 miljoen. Deze stijging heeft een verband met het eerder genoemde verbetering telefonische bereikbaarheid, uitvoering van het digitaal afnemen van toetsen en examens en de intensivering handhaving studiefinanciering. Naast de toename van de post eigen personeel laat de post externe inhuur eveneens een toename zien. Deze meerkosten hangen met name samen met de grotere omvang van het Projectenportfolio als gevolg van opschaling uren

vervanging ICT-landschap en extra beleid. De materiële begroting laat een stijging zien van € 23,1 miljoen, samenhangend met de bovengenoemde uitbreiding van de dienstverlening voor zowel het moederdepartement als voor andere ministeries. De afschrijvingen laten een stijging zien van € 6,0 miljoen samenhangend met de oplopende reeks afschrijvingslasten immaterieel vast actief vanuit de vernieuwing van het ICT-landschap. De rente lasten laten een daling zien van € 0,6 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting.

Kasstroomoverzicht

Tabel 29 Kasstroomoverzicht (bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e supplettoire begroting	(3) Mutaties 2e supplettoire begroting	(4)=(1)+(2)+(3) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari 2021	14.794			14.794
Totaal ontvangen operationele kasstroom (+)	318.935	26.206	39.075	384.216
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 295.958	- 26.206	- 41.237	- 363.401
2. Totaal operationele kasstroom	22.977	0	- 2.162	20.815
3a Totaal investeringen (-/-)	- 45.200	- 45.600	21.000	- 69.800
3b Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)				0
3. Totaal investeringskasstroom	- 45.200	- 45.600	21.000	- 69.800
4a Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)				0
4b Eenmalig storting van moederdepartement (+)				0
4c Aflossingen op leningen (-/-)	- 9.300	- 1.400	0	- 10.700
4d Beroep op leenfaciliteit (+)	33.200	45.600	- 21.000	57.800
4. Totaal financieringskasstroom	23.900	44.200	- 21.000	47.100
5. Rekening courant RHB 31 december 2021 (=1+2+3+4)	16.471	- 1.400	- 2.162	12.909

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is aangepast ten opzichte van de oorspronkelijke begroting op basis van de nu voorziene additionele omzet en kosten rekening houdend met via de balans gereserveerde middelen voor in 2021 doorlopende projecten. Uit het kasstroomoverzicht valt ook af te lezen dat van de investeringen in (im)materiële vaste activa € 21,0 miljoen doorschuift naar 2022. Het beroep op de leenfaciliteit is hierop aangepast.